

به نام خدا
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی تبریز
دانشکده پرستاری و مامائی تبریز
گروه پرستاری بهداشت جامعه
نیمسال اول ۹۴-۹۳

نام درس : پرستاری بهداشت جامعه ۲
نام مدرس یا مدرسین : ش. برزنجه عطری
تعداد واحد: ۲ واحد نظری
ترم و رشته تحصیلی : دانشجویان ترم چهارم پرستاری
واحد پیش نیاز: ندارد
روز و ساعت تشکیل کلاس : ۵ شنبه ها ساعت ۱۰-۱۲

هدف کلی درس:

❖ هدف از تدریس انتقال دانش و اطلاعات لازم به دانشجویان در زمینه مفاهیم خانواده و بهداشت خانواده است تا دانشجویان بر این اساس بتوانند به بررسی، شناخت و تشخیص مشکلات بهداشتی خانواده‌ها پرداخته و مهارت لازم را در حل مسائل و معضلات بهداشتی خانواده به دست آورند.

اهداف جزئی جلسه اول

۱. مفهوم خانواده
۲. انواع خانواده
۳. ساختار خانواده

اهداف و انتظارات از دانشجویان در جلسه اول:

- خانواده را از دیدگاه صاحب نظران مختلف، تعریف کند.
- خصوصیات کلی و مشترک در خانواده را نام ببرد.
- انواع خانواده را توصیف کند.
- انواع خانواده را از لحاظ ساختار و خصوصیات با یکدیگر مقایسه نماید.

اهداف جزئی جلسه دوم

۱. دیدگاه اسلام نسبت به خانواده
  ۲. مشاوره قبل از ازدواج
  ۳. رعایت بهداشت خانواده با تاکید بر مشاوره ژنتیکی
- اهداف و انتظارات از دانشجویان در جلسه دوم :**

- فواید ازدواج از نظر اسلام را بیان کند
- اهمیت ازدواج را از نظر اسلام بیان کند.
- معیارهای گزینش همسر را شرح دهد.
- حقوق خانواده در اسلام را توضیح دهد.
- صفات یک همسر خوب از دیدگاه مکتب اسلام را ذکر کند.
- مسئولیت های زن و مرد بعنوان همسر را از دیدگاه اسلام شرح دهد.
- مسئولیت های پدر و مادر و فرزند را از دیدگاه اسلام ذکر کند.
- اهمیت بهداشت قبل از ازدواج و موارد مشاوره قبل از ازدواج را بیان نماید.
- مفهوم و اهمیت مشاوره ژنتیک را شرح دهد.
- کاربرد موارد مشاوره ژنتیکی را بیان کند.
- مراحل مشاوره ژنتیکی را نام ببرد.
- اقدامات پیشگیری را در مشاوره ژنتیک بیان کند.
- نقش پرستار بهداشت جامعه در مشاوره ژنتیک را بیان کند.

اهداف جزئی جلسه سوم

۱. مراحل تکاملی خانواده (چهار مرحله اول نظریه تکاملی)
۲. وظایف خانواده در هر مرحله تکاملی (چهار مرحله اول نظریه تکاملی)
۳. نیازهای بهداشتی هر مرحله و نقش پرستار در هر مرحله (چهار مرحله اول نظریه تکاملی)

اهداف و انتظارات از دانشجویان در جلسه سوم:

- مراحل تکامل خانواده از نظر دوال را توضیح دهد.
- وظایف تکاملی خانواده را در هر یک از مراحل رشد خانواده توضیح دهد. (چهار مرحله اول نظریه تکاملی)
- مداخلات بهداشتی و نقش پرستار بهداشت جامعه را در هر یک از مراحل زندگی خانواده بیان کند. (چهار مرحله اول نظریه تکاملی)

اهداف جزئی جلسه چهارم:

۱. مراحل تکاملی خانواده (چهار مرحله دوم نظریه تکاملی)
۲. وظایف خانواده در هر مرحله تکاملی (چهار مرحله دوم نظریه تکاملی)
۳. نیازهای بهداشتی هر مرحله و نقش پرستار در هر مرحله (چهار مرحله دوم نظریه تکاملی)

اهداف و انتظارات از دانشجویان در جلسه چهارم:

- وظایف تکاملی خانواده را در هر یک از مراحل رشد خانواده توضیح دهد. (چهار مرحله دوم نظریه تکاملی)
- مداخلات بهداشتی و نقش پرستار بهداشت جامعه را در هر یک از مراحل زندگی خانواده بیان کند. (چهار مرحله دوم نظریه تکاملی)

اهداف جزئی جلسه پنجم:

۱. ساختار نقش، ارتباط، قدرت و ارزش در خانواده
۲. عملکرد خانواده

اهداف و انتظارات از دانشجویان در جلسه پنجم:

- ابعاد ساختار خانواده را نام برده و هر یک را توصیف کند.
- عوامل مهم در پذیرش نقش والدی و مراحل آن را تشریح کند.
- عملکرد خانواده را تشریح کند.
- فرهنگ خانواده را توصیف کند.
- مشخصات یک خانواده ی سالم و مؤثر را لیست کند.

اهداف جزئی جلسه ششم:

۱. فرآیند پرستاری در خانواده

اهداف و انتظارات از دانشجویان در جلسه ششم:

- مفهوم و اهمیت فرآیند پرستاری در خانواده را بیان کند.
- مراحل فرآیند پرستاری در خانواده را نام برده و توضیح دهد
- فرم بررسی خانواده از نظر فریدمن را شرح دهد

اهداف جزئی جلسه هفتم:

۱. اصول بازدید منزل

اهداف و انتظارات از دانشجویان در جلسه هفتم:

- بازدید از منزل را تعریف و اهمیت آن را بیان نماید.

- مزایا و معایب بازدید منزل را نام ببرد.
- مراحل بازدید منزل را نام برده و توضیح دهد.
- ارزشیابی بازدید منزل را توصیف کند *
- ژنوگرام و دیاگرام خانواده خود را بتواند رسم نماید

اهداف جزئی جلسه هشتم:

۱. بحران در خانواده و روش های تطابق با آن

اهداف و انتظارات از دانشجویان در جلسه هشتم:

- بحران را تعریف نموده و اهمیت بحران در خانواده را شرح دهد *
- انواع بحران را نام برده و توضیح دهد.
- مراحل بحران را توصیف کند.
- عکس العمل نسبت به بحران را شرح دهد
- روش های تطابق خانواده با بحران را توضیح دهد.
- مراحل مداخله در بحران خانواده را شرح دهد
- عوامل مؤثر بر پیامد بحران در خانواده را لیست نماید.
- نقش پرستار بهداشت جامعه در بحران خانواده را توضیح دهد .

اهداف جزئی جلسه نهم:

۱. خانواده های آسیب پذیر و آسیب های روانی اجتماعی در جامعه (معلولیت)

اهداف و انتظارات از دانشجویان در جلسه نهم:

- معلولیت را توصیف کند.
- انواع معلولیت و ویژگی های آنها بیان کند.
- سطوح پیشگیری در معلولیت را بیان کند.
- نقش پرستار بهداشت جامعه در معلولیت را شرح دهد.
- نقش پرستار بهداشت جامعه را در این خانواده های آسیب پذیر توصیف کند.

اهداف جزئی جلسه دهم:

۱. خانواده های آسیب پذیر و آسیب های روانی اجتماعی در جامعه (اعتیاد)
- اهداف و انتظارات از دانشجویان در جلسه دهم:
  - اعتیاد را تعریف نموده و تاثیر آن را بر سلامت فرد و خانواده و جامعه شرح دهد.
  - عوامل موثر بر ایجاد اعتیاد را نام ببرد.
  - انواع مواد مخدر و اثرات جسمی و روانی آنها را توضیح دهد.
  - عوامل موثر بر ایجاد اعتیاد را شرح دهد
  - پیشگیری از اعتیاد را در سطوح مختلف تشریح نماید
  - نقش پرستار بهداشت جامعه را در ارتباط با اعتیاد بیان کند.

اهداف جزئی جلسه یاز دهم:

۱. خانواده های آسیب پذیر و آسیب های روانی اجتماعی در جامعه (طلاق، مهاجرت، فقر و بزهکاری....)
- اهداف و انتظارات از دانشجویان در جلسه یاز دهم:
  - علل طلاق را نام برده و اهمیت بررسی آن را توضیح دهد.
  - مشکلات خانواده های تک سرپرست را تشریح دهد.
  - تاثیر فقر را بر سلامت خانواده توصیف کند.
  - مهاجرت و عوامل خطر مربوط به آن را تشریح نماید.
  - مشکلات خانواده های دارای فرد بیمار را توضیح دهد.
  - بزهکاری را تعریف نموده و اهمیت توجه به آن را در جامعه شرح دهد.
  - علل گرایش به بزهکاری را شرح دهد.
  - نحوه پیشگیری از بزهکاری را توضیح دهد.
  - نقش پرستار بهداشت جامعه را در اینگونه خانواده های آسیب پذیر توصیف کند.

اهداف جزئی جلسه دوازدهم:

۱. سوءرفتار در خانواده (کودک آزاری)
- اهداف و انتظارات از دانشجویان در جلسه دوازدهم:

۱. مفهوم سوء رفتار در خانواده را بیان کند.
۲. سوء رفتار نسبت به کودکان را تعریف نماید
۳. انواع سوء رفتار نسبت به کودکان را نام برده و نشانه های آنان را شرح دهد
۴. راههای تشخیص انواع سوء رفتار نسبت به کودکان را توضیح دهد
۵. علل و عوامل مؤثر در بروز سوء رفتار نسبت به کودکان را تشریح نماید.
۶. مختلف سوء رفتار نسبت به کودکان را شرح دهد
۷. خصوصیات شخصی آزاردهنده، آزاردیده و خانواده را در رابطه با این نوع از سوء رفتار برشمارد.
۸. سطوح مختلف پیشگیری از سوء رفتار نسبت به کودکان را بیان نماید
۹. نقش پرستار بهداشت جامعه در موارد سوء رفتار نسبت به کودکان را توضیح دهد

اهداف جزئی جلسه سیزدهم:

۱. سوء رفتار در خانواده (سالمند آزاری و همسر آزاری)

اهداف و انتظارات از دانشجویان در جلسه سیزدهم:

- سوء رفتار به همسر (زن) را تعریف کند.
- انواع سوء رفتار نسبت به زنان را نام برده و نشانه های آنان را شرح دهد
- راههای تشخیص انواع سوء رفتار نسبت به زنان را توضیح دهد
- علل و عوامل مؤثر در بروز سوء رفتار نسبت به زنان را تشریح نماید.
- خصوصیات شخصی آزاردهنده، آزاردیده و خانواده را در رابطه با سوء رفتار نسبت به زنان برشمارد.
- سطوح مختلف پیشگیری از سوء رفتار نسبت به زنان را بیان نماید
- نقش پرستار بهداشت جامعه در موارد سوء رفتار نسبت به زنان را توضیح دهد
- سوء رفتار به سالمندان را تعریف کند.
- انواع سوء رفتار نسبت به سالمندان را نام برده و نشانه های آنان را شرح دهد
- راههای تشخیص انواع سوء رفتار نسبت به سالمندان را توضیح دهد
- علل و عوامل مؤثر در بروز سوء رفتار نسبت به سالمندان را تشریح نماید.
- خصوصیات شخصی آزاردهنده، آزاردیده و خانواده را در رابطه با سوء رفتار نسبت به سالمندان برشمارد.

- سطوح مختلف پیشگیری از سوء رفتار نسبت به سالمندان را بیان نماید
- نقش پرستار بهداشت جامعه در موارد سوء رفتار نسبت به سالمندان را توضیح دهد

اهداف جزئی جلسه چهار دهم:

۱. پویایی گروه

اهداف و انتظارات از دانشجویان در جلسه چهار دهم:

- گروه را تعریف نموده و انواع آن را توضیح دهد.
- ویژگی‌های گروه را شرح دهد.
- فرآیند پویایی گروه را تعریف نماید.
- انواع گروه‌ها و خصوصیات هر یک را بیان نماید.
- نقش پرستار بهداشت جامعه را در رابطه با گروه‌ها توصیف نماید.
- تغییر و مقاومت در گروه را توصیف کند.
- مشاوره گروهی را تعریف نموده و روش‌های مشاوره گروهی را نام ببرد.

اهداف جزئی جلسه پانزدهم:

۱. اقتصاد بهداشت

اهداف و انتظارات از دانشجویان در جلسه پانزدهم:

۲. علم اقتصاد را تعریف کند.
۲. اقتصاد بهداشت را توصیف نماید.
۳. اقتصاد خرد و کلان را در بهداشت تعریف نماید
۴. شاخص‌های اقتصادی و اثر درآمد ملی بر بهداشت را بیان کند.
۵. اثر اقتصاد بر ارائه خدمات بهداشتی را در زمینه‌های مختلف شرح دهد.

روش تدریس:

- (۱) سخنرانی
- (۲) پرسش و پاسخ

- ۳) بحث گروهی
۴) استفاده از وسایل کمک آموزشی

الگوهای مورد استفاده در تدریس:

- ۱- الگوی پیش سازمان دهنده
۲- الگوی حل مسئله
۳- الگوی عمومی تدریس

تکالیف دانشجویان:

۱. حضور به موقع در کلاس
۲. انجام تکالیف مشخص شده در جلسات و تمرینات تفکر خلاق و انتقادی
۳. مشارکت در بحث‌های کلاسی در طول تدریس

نحوه ارزشیابی:

- کنفرانس ، تمرینات تفکر انتقادی و فعالیتهای کلاسی ۲ نمره
امتحان پایان ترم ۱۸ نمره

منابع معرفی شده از سوی شورای عالی علوم پزشکی وزارت بهداشت برای این درس:

- ۱) محمدی، رخشنده. (۱۳۷۹). پرستاری بهداشت جامعه. تهران: نشر نی.
۲) حسینی، میمنت. (۱۳۷۵). پرستاری بهداشت خانواده. چاپ اول. تهران: نشر بشری.
(شفیع آبادی، عبدالله. (۱۳۷۲). پویایی گروه و مشاوره گروهی. تهران: نشر رشد.
4) Gordis, L. (1998). **Epidemiology**. (2nd ed) Philadelphia: Saunders.
5) Stanhope, M., Lancaster, J. (2000). **Community & Public Health Nursing** (5th ed). St Louis: Mosby.
6) man, M.M., Bowden, V.R., Jones, E. (2003). **Family Nursing: Research, Theory & practice** , (5th ed). Upper Saddle River: Prentice Hall

سایر منابع : (آخرین ویرایش هر کتاب)

- ۷) ایلدر آبادی، اسحق . درسنامه پرستاری بهداشت جامعه ۳ و ۲ و ۱. تهران: نشر سالمی

۸) جدید میلانی، ارشدی، فرخ سهیل، اسدی نوقابی، احمد علی. پرستاری بهداشت جامعه ۳ و ۲. تهران: نشر اندیشه رفیع

۹) کشتکاران، زهرا. نکات برتر پرستاری بهداشت جامعه. تهران: انتشارات بشری

۱۰) بهنودی، زهرا. مبانی بهداشت جامعه. تهران: انتشارات بشری

11) Friedman. **FAMILY NURSING, theory and practice** . Norwalkappletonecentury Company.

سلامت و موفق باشید / برزنجه عطری